

TEV. 21-22, 1977

Berlin

Nagy János

Szigoruan titkos!

570/N.J./1977.

001392/3

1/2

1./ Fuja elvtárs	14./ Szücsné elvtárs
2./ Rácz "	15./ Stockholm
3./ Koska "	16./ Oslo
4./ Garai "	17./ Koppenhága
5./ Szarka "	18./ Helsinki
6./ Házi "	19./ Moszkva
7./ Szóke "	20./ Varsó
8./ Bobvos "	21./ Prága
9./ Kórnives "	22./ Berlin
10./ Petrán "	23./ Szófia
11./ Tóth Elek "	24./ Bukarest
12./ Kádár "	25./ Sajat
13./ Sebestyén "	

J e l e n t é s

az 1977. február 21-én és 22-én Berlinben az északi országokról tartott külügyminiszter-helyettesi konzultációról.

Február 21-én és 22-én Berlinben került sor a Varsói Szerződés tagállamai külügyminiszter-helyetteseinek második konzultációjára az északi régióról. A konzultáción a Bolgár Népköztársaságot B. Cvetkov, Csehszlovákiát /a megbetegedett Spacil elvtárs helyett/ F. Hamouz nagykövet, az NDK-t E. Moldt, a Lengyel Népköztársaságot J. Czyrek, Romániát V. Gliga, a Szovjetuniót I.N. Zenszkov külügyminiszter-helyettes képviselte. A résztvevőket vacsorán látta vendégül Oscar Fischer elvtárs, az NDK külügyminisztere.

A felszólalók - a román külügyminiszter-helyettes kivételével - az alábbiak szerint jellemezték az északi országok belső helyzetét és külpolitikáját:

- Az észak-európai államok - számos okból kifolyólag és különböző mértékben - érdekeltek az európai biztonság és együttműködés erősítésében. Számos kérdésben a mienkhez közel álló véleményen vannak a záróokmány végrehajtását, a belgrádi találkozót illetően, míg néhány kérdésben olyan nézet vallanak, amivel vitatkoznunk kell. Törekednünk kell az északi országok pozitív töltetű aktivizálására a belgrádi találkozó előkészítése során.

Magyar Országos Levéltár

KÜLÜGYMINISZTERIUM TÜK	
VIZSGAMINÓSÍTVE	
Dátum:.....	Aláírás:.....
Megjegyzés:.....	

627 /Ruc

- Az északi államok nagy fontosságot tulajdonítanak a leszerelés kérdésének. Még Norvégia, Dánia és Izland magatartásában is - bár a fő kérdésekben a NATO vonalát követik - vannak számunkra kihasználható vonások. Különösen fontos ezt szem előtt tartani a VSZ. PTT bukaresti ülésén a helsinki záróokmány 35 aláírójához intézett, az atomfegyverek elsőkénti alkalmazásáról való lemondásra irányuló javaslat napirenden tartásánál. Ugyanakkor fel kell figyelniük arra, hogy Svédország és a NATO-tag északi országok a belgrádi találkozón esetleg túlhajtják az un. bizalomerosztó témákat.

- Az északi államok és a nagy tőkés országok között, különösen az olajválságot követő tőkés gazdasági és pénzügyi robbanás óta, fokozódnak a gazdasági és politikai ellentétek. Ezzel párhuzamosan az északi országok fokozzák erőfeszítéseiket az egymás közötti együttműködés szélesítésére, s készséget mutatnak a szocialista országokkal való gazdasági kapcsolatok bővítésére is.

- Az északi országok belpolitikai fejlődése - különböző mértékben - ellentmondásokkal terhes. Az elmúlt években felgyorsult a gazdasági és politikai változások folyamata, növekszik a munkásosztály és a tőke közötti ellentét. Ezt próbálják kihasználni azok a belső reakciós erők, amelyek a NATO körök bátorítására és támogatásával erőfeszítéseket tesznek a NATO északi szárnyának erősítésére, a Spitzbergák státuszát szabályozó 1920-as nemzetközi szerződés revidálására, az északi országok Nyugat-Európához való szorosabb kötődésének kiépítésére, a szocialista országok elleni ideológiai harc fokozására.

A külügyminiszter-helyettesek beszámoltak, hogy a varsói konzultáció /1975./ óta is jelentősen fejlődtek a kétoldali kapcsolatok az északi országokkal, de számos lehetőség vár még kihasználásra, s a szocialista országok viszonylag kedvező feltételek között tevékenykedhetnek. Gazdasági, politikai és kulturális téren egyaránt Finnországgal vannak a legkedvezőbb lehetőségek a kapcsolatok további elmélyítésére. A kapcsolatok intenzitásának fokozása szempontjából mindegyik szocialista ország számára Finnország, Svédország, Norvégia, Dánia és Izland a sorrend.

A román felszólalás kivételével mindenki összefüggésbe hozta a konzultációt a VSZ. PTT. bukaresti ülésén elhatározottakkal. Hangsúlyozták az egyeztetett fellépés szükségességét, az érintett külképviseletek közötti együttműködés erősítésének fontosságát. A szorosan együttműködő szocialista országok külügyminiszter-helyettesei állást foglaltak amellet, hogy a jövőben is kerüljön sor hasonló konzultációra az északi régióról.

A fentiekén tulmenően a következők hangzottak el:

A szovjet külügyminiszter-helyettes elmondta, hogy a Szovjetunió higgadt hangnemben Norvégia tudomására hozta, nem egyezik bele abba, hogy megsértsék a Spitzbergák státuszára vonatkozó párizsi szerződést. Hangsúlyozta, hogy a szocialista országok hasznosan egyeztettek és működnek együtt e kérdésben, de szükséges tovább erősíteni pozícióinkat, szélesíteni együttes fellépéseinket.

Kritikusan szólt arról, hogy Finnországban bizonyos körök megpróbálják kiforgatni a szovjet-finn barátsági szerződést. Arra hivatkoznak, hogy a finn semlegességről szóló rész csak a szovjet-finn viszonyra érvényes, Finnország és a többi szocialista ország közötti kapcsolatokra viszont nem.

Zemszkov elvtárs utalt arra, hogy az északi országoknál is tapasztalhatók olyan törekvésck, amelyek a szocialista országok megosztására irányulnak. Fontos, hogy a jövőben hatékonyabbá tegyük és jobban koordináljuk fellépésünket, a helyi sajátosságok és lehetőségek figyelembevételével.

Az NDK külügyminiszter-helyettese felszólalásában utalt arra, hogy az utóbbi időben az NSZK fokozza erőfeszítéseit befolyásának erősítésére az északi régióban. Ennek ellensúlyozására bővitenünk kell a szocialista országok egyeztetett fellépését e térségben.

Moldt elvtárs elmondta, hogy a varsói tanácskozás óta az NDK fontos megállapodásokat írt alá Finnországgal. A konzuli és kulturális megállapodás aláírásával Finnország fenntartás nélkül elismerte az NDK állampolgárságot. E megállapodások példaként szolgálnak az NDK-nak a többi északi- és nyugat-európai állammal kötendő szerződésai számára.

A helsinki záróokmányban a kétoldalu kapcsolatokban való realizálásáról szólva az NDK külügyminiszter-helyettese kifejtette, hogy megítélésük szerint célszerűbb egy-egy téma kapcsán konkrét javaslatot kidolgozni, mintsem a javaslatok katalógusát átnyújtani az egyes országoknak. /Ez - kimondatlanul - nyilván utalás volt a mi akciónkra./

A román felszólalás a konzultációt hasznosnak értékelte, de nem ment túl ezen. Nem utalt a Varsói Szerződésre, a PTT bukaresti ülésére, hanem Románia és az északi országok közötti kapcsolatok térszerű ismertetésére szorítkozott.

A német elvtársak hosszabb vitát folytattak a román külügyminiszter-helyettesel a kiadandó közleményről. Gliga elvtárs nem fogadta el, hogy a tanácskozást a VSZ. tagállamai konzultációjának minősítsük. Kompromiszsumként végülis az került a közleménybe, hogy a tanácskozás a VSZ. PTT. bukaresti ülésén elhatározottak szellemében folyt le.

Felszólalásunkban a konzultációt hasznosnak ítéltük és a jövőre nézve is igényeltük az egyeztetett fellépést. Tájékoztatást adtunk kétoldalu kapcsolataink állásáról, az északi országok helyzetével kapcsolatos tapasztalatainkról, valamint a záróokmány kétoldalu végrehajtásáról Finnországgal és Svédországgal folytatott tárgyalásainkról.

A szovjet külügyminiszter-helyetteshez hasonlóan javasoltuk, hogy törekedjünk a jelentősebb politikai és kulturális akcióink jobb egyeztetésére, az időbeni egybeesések elkerülése céljából is.

A felszólalásokat követően, a Varsóban kialakult gyakorlatnak megfelelően, az elnöklő NDK külügyminiszter-helyettes összefoglalta az eszmecsereét. /Mellékelve./ Ezt tekinthetjük az eszmecsere végső konklúziójának a szorosán együttműködő szocialista országokra nézve.

x x x

Magyar Országos
Levélár

A berlini konzultáció jelentősége főleg abban van, hogy a VSZ. PTT. bukaresti ülése óta első ízben került sor ilyen szintű és jellegű eszmecsere. Tartalmilag nem sok újat adott a varsói konzultációhoz képest, s az állásfoglalások, javaslatok sem lettek - és nem is lehettek - sokkal konkrétabbak.

Megjegyzés: Az érintett osztályok és külképviseletek megkapják a konzultáció részletes anyagát. Helsinki, Stockholm, Oslo és Koppenhága külön utasítást is kap a végrehajtásra.

Budapest, 1977. február 26.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Hagy', written in a cursive style with a long horizontal stroke extending to the right.